

СТАНОВИЩЕ

по конституционно дело N 11 от 1996 г.

Министерският съвет, възползвайки се от предоставената му възможност с определението на Конституционния съд от 14 юли 1996 година, изразява следното становище по конституционно дело N 11 от 1996 година:

Конституционното дело е образувано по искане на главния прокурор на Република България за тълкуване на чл.129, ал.2 и чл.102, ал.1 във връзка с чл.98 и чл.102, ал.2 и 3 от Конституцията. Искането е за тълкуване на конституционните разпоредби с цел изясняване на въпросите: 1. Следва ли да се приподписва указът на президента на Република България, издаден на основание на чл.129, ал.2 от Конституцията, и ако е необходимо - от кого? 2. Какво е правното значение на приподписването на указите на президента, и в тази връзка - дали отказът да се приподпише указ на президента се отразява върху неговата валидност? Главният прокурор е отправил и второ искане, което е за обявяване на противоконституционността на т.2 от Решението на Народното събрание от 28 юни 1996 година. Такова искане са отправили и група народни представители, предвид на което образуваното по него конституционно дело е присъединено с определение на съда от 4 юли 1996 година към настоящото.

ПО ИСКАНЕТО НА ГЛАВНИЯ ПРОКУРОР ДА БЪДЕ ДАДЕНО ЗАДЪЛЖИТЕЛНО ТЪЛКУВАНЕ НА ЧЛ. 129, АЛ.2 И ЧЛ.102, АЛ.1 ВЪВ ВРЪЗКА С ЧЛ.98 И ЧЛ.102, АЛ.2 И 3 ОТ КОНСТИТУЦИЯТА

Министерският съвет подкрепя тълкуване на цитираните конституционни разпоредби в смисъл, че всички укази на президента с

изключение на изрично посочените в ал.3 на чл.102 от Конституцията подлежат на приподписване от министър-председателя или от съответния министър, като приподписването е елемент на производството по тяхното издаване. Докато указът не бъде приподписан, производството по неговото издаване не е завършило, предвид на което не е налице акт, от който да могат да се породят желаните правни последици. Това разбиране на Министерския съвет се подкрепя от следните аргументи:

Чл.102, ал.1 от Конституцията посочва, че президентът в изпълнение на своите правомощия издава укази, както и отправя обръщения и послания. Указите са правните актове, чрез които президентът упражнява своите правомощия. Ал.2 на чл.102 съдържа изискване към производството за издаване на тези правни актове: Указите се приподписват от министър-председателя или от съответния министър. Това е общо изискване, отнасящо се до всички укази с изключение на тези, за които Конституцията изрично предвижда в чл.102, ал.3, че не подлежат на приподписване. Конституцията разпростира изискването за приподписване не само върху указите, издавани при упражняването на правомощията по чл.98. В чл.98 не са изчерпателно изброени всички правомощия на президента. Сред изброените в чл.98 правомощия на президента не е посочено правото му да назначава и освобождава председателя на Върховния административен съд, Върховния Касационен съд и главния прокурор. Ако смисълът на конституционната разпоредба на чл.102, ал.2 бе да въведе изискване за приподписване само на указите по чл.98, а не и на тези, издавани при упражняването на посочени в други разпоредби правомощия, то чл.102, ал.2 не би говорил общо за укази, а изрично би посочил, че изискването се отнася за указите по чл.98. При посочването на случаите, при които указите на президента не се приподписват, ал.3 на чл.102 изброява правомощия на президента извън формулираните в чл.98, а именно и такива по чл.99. Необходимостта да бъдат изрично изключени правомощия на президента, формулирани в различни конституционни членове, се налага от това, че чл.102, ал.2 въвежда изискването за приподписване за всички укази, издавани от президента независимо от това, в кой конституционен текст е формулирано неговото правомощие.

Изразеното дотук разбиране за обхвата на изискването по чл.102, ал.2 от Конституцията се подкрепя от практиката по прилагането на конституционната разпоредба. При издаването на указите по чл.129, ал.2 винаги от приемането на Конституцията досега се е спазвало изискването за тяхното приподписване съгласно чл.102, ал.2. Така например, съгласно чл.129, ал.2 от Конституцията президентът назначава и освобождава не само председателя на Върховния административен съд и председателя на Върховния касационен съд, но и главния прокурор. С Указ 41 от 1992

година, подписан от президента и приподписан от министъра на правосъдието е назначен настоящия главен прокурор.

Приподписването на указите от министър-председателя или от съответния министър е елемент на производството по тяхното издаване. Приподписването е изискване към редовността на акта. Трудно би се устоявало различно от това становище, съгласно което би се отдало на конституционна разпоредба значение на техническо изискване при оформяне на един документ.

Изискването за приподписване на указите на президента е въведено в Конституцията, за да се осигури сътрудничество и взаимодействие между институциите. Неговият смисъл е на форма на съгласуване на действията на институциите.

Неприподписаният указ не е указ, който е издаден в нарушение на Конституцията. Докато указът не бъде приподписан, производството по неговото издаване не е приключило. Предвид на това в хипотезата на неприподписан указ не е налице акт, от който да могат да се породят желаните правни последици.

ПО ИСКАНЕТО ЗА УСТАНОВЯВАНЕ НА ПРОТИВОКОНСТИТУЦИОННОСТ НА Т.2 ОТ РЕШЕНИЕТО НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ ОТ 28 ЮНИ 1996 ГОДИНА.

Министерският съвет счита, че т.2 от Решението на Народното събрание от 28 юни 1996 година не противоречи на никаква конституционна разпоредба, в това число и на чл.8 и чл.117, ал.2 от Конституцията. Съображенията ни са следните:

Т.2 представлява преди всичко тълкуване от Народното събрание на правна норма, създадена от него. Тя не предлага норма или разпореждане, от което да следват някакви правни последици.

Разбирането, което Народното събрание е изразило относно прилагането собствения му акт, както и с оглед своята бъдеща законодателна дейност, е в съответствие както с установеното в пар.4 от Конституцията, така и с изразеното от Конституционния съд становище в Решение N 7 от 1994 г.

МИНИСТЪР-ПРЕДСЕДАТЕЛ:

